

En kort resumé över kulspruteförsöken från tiden runt 1950-talet och fram till KSP 58.

Då och då får jag frågor om infanterivapenutvecklingen (kulsprutor) under 30, 40 och 50-talet och framförallt om "det som det inte blev något utav" dvs. diverse försöksmodeller samt de utländska kulsprutor som provades. Föreliggande noteringar/anteckningar vill redovisa något (-och högst summariskt) om de försök som så småningom ledde fram till ksp m/58. För ett antal månader sedan skrev jag några rader om just detta på uppdrag till en annan författare. Då det i detta sammanhang inte kom till användning så har det av mig kompletterats för att passa till min "egen" dvs. EVHF hemsida. En viss anakronism förekommer då jag skrivit ned vad som för ögonblicet "poppat upp". Förhoppningsvis ges möjlighet att återkomma med en väsentligt utökad uppsats och en tillrättalagd kronologi i ett intressant spörsmål.

Vad man ville ha var väl ganska klart – pjäsen skall förstås vara luftkyld och någon form av enhetskulspruta typ de tyska MG-na. Här fanns det gedigen erfarenhet – den "trekardelade" linfjäders som krävdes för höga eldhastigheter hade ju utprovats redan i Spanien under inbördeskriget plus åtskilligt annat.

En bit in på 1940-talet påbörjades så försök med omkonstruktioner av befintliga kulsprutor. Utvecklingen skulle intensifieras under 50-talet – och vad kunde man eventuellt göra med ksp m/42 – här fanns stora önskemål. Ideer om mycket av det gamla skulle se dagens ljus och provas bl.a. anpassning av fplksp m/22-37R i 20 mm pvlavett m/40 till hemvärn och flygbasbaserad personal.

Dåvarande Kaptenen Axel Ekfeldt I 17 med fplksp m/22-37R i pvlavett m/40 (till vänster) samt ksp fm/42B enligt Ekfeldt-Berg-Cronholms förslag

Önskemål om snabba pipbyten genererade ett antal "pipbyteskonstruktioner," bl.a. ksp fm/Hellström-Stenmo vilket var omändrade ksp m/22 (22-37R) med ett unikt pipbytessystem.

Kn Ekfeldt med "Dalregementets" lätta ksp

"Dalregementets" kulspruta (bild ovan) var kg m/37 - på ett genialt sätt omkonstruerad till en bandmatad, synnerligen väl fungerande ksp.

Samtidigt kastades blickar mot vår omvärld, vad stormakterna hade var förstås intressant – exv. Schilins 7,62 mm kompanikulspruta m/46 (Sovjetunionen) – vad fanns färdigt och vad fanns det - eller hade vi själva möjlighet att konstruera ett gott vapen. Mot slutet av 1940-talet gjordes ett antal studieresor runt om i Europa – bl.a. till Tjeckoslovakien (LMG VZ 52).

I skrivelse från KAFT till FFS av den 27.3 1946 beställdes konstruktion av en ny 6,5 mm kulspruta. Konstruktionsansvarig blev ingenjören Nils Lundin vid Gevärsfaktoret i Eskilstuna vilken tidigare konstruerat ag m/35 o. 36 samt akan m/L. Under ett decennium skulle nu Lundin konstruera modellerna m/48L, m/51L, m/53L, m/54L m/55L samt m/56L.

Ksp Lundin fm/51. Byrådirektör Hans Ålemyr genomför skjutning med stort matningsmotstånd från lodrätt hängande band med 100 st patroner – platsen är D70 vid Hugelsta Skjutfält någon gång 1952.

I de prov som småningom skulle resultera i antagandet av Ernest Verviers och FN:s kulspruta provades fm/54L, fm/55L, fm 56L, fm/SIG (MG50 samt MG54), m/FN (Vervier), lätta franska kulsprutan AA52, ksp m/Saetter (fm/54S), Gevärsfaktoriets kulspruta fm/54M (ändrat MG 42) samt ytterligare några modeller.

Ekfeldt skjuter ksp m/54 SIG på skjutplats Beggingen i närheten av Neuhasen am Rheinfall 1955

Ursprungligen genomfördes försök med MG 50 SIG (gasuttag) – komplicerad konstruktion (stora träffbildsändringar). Hösten 1954 meddelades att en ny konstruktion var på gång dvs MG 54 SIG (halvreglad mekanism system Busenhardt) – pjäsen ansågs i hög grad intressant för svenska förhållanden (Ekfeldt).

*Vinterförsöken 1955 på A4 skjutbana i Östersund – försökspjäserna uppradade.
Kn Lars Rossing A6 med ksp m/42B – i ö stående från vänster Gordon Crafford Curry GF,
Hans Ålemyr KATF samt Viggo Börup DIS.*

Den första tekniska försöksomgången avslutades på sommaren 1954. Tidigt visade m/Saetter DIS i kaliber 7,92 mm i huvudsak tillfredsställande funktion men ansågs för klen dimensionerad.

Ksp fm/54 Saetter (DIS) – förberedelser för 10000-skottsprovet på skjutplatsen Masede söder om Köpenhamn. Längst till vänster står Major Reynolds (Madsens representant i England)

Efter ett brett upplagt försöksprogram under de följande åren utkristalliserades ksp m/58 som det bästa alternativet. Med smärre förändringar (Ekfeldt/Wallberg) bl.a. av sikte och gasregulator skulle det svenska försvaret få en synnerligen gott vapen i sin tjänst.

Ksp fm/56 FN

Den period som författaren skildrar är synnerligen intressant med stora materialtekniska problem under 1940-talets första år – ersättningsmaterial vållar stora problem som dock på sikt ger nya möjligheter.

Hanteringsförsök med meslavett m/SU på Artillerigården

Under krigsåren var ledstjärnan att till varje pris fylla behovet av vapen och utrustning vilket innebar forcerad konstruktion och provning. Vinterprovningen hade försumrats så till den grad att vad beträffar ag m/42 så hade överhuvudtaget ingen provning skett (överste Bengt Rudling). Den provning som nu genomfördes under huvudsaklig ledning av Rudling och Axel Ekfeldt lämnade ingenting övrigt att önska – exempelvis med ksp fm/56L hade vid utgången av november 1956 175000 skott skjutits och då var proven långt ifrån avslutade.

Fältmässighet och taktisk användning skulle ges nya inriktningar. Bl. a provades meslavett m/SU för att kunna framrycka med "färdig pjäs" och gå i ställning "snabbt som ögat"- bilden ovan.

Claes-Göran Ros december 2018

Bilden visar författaren med slätborrat grg med elektrisk avfyring och auto-ejection/fotograf Roland Gustafsson